

Obsah

1 ÚVOD	9
2 DOSAVADNÍ BĀDÁNÍ A CÍLE KNIHY	11
Reformace, konfesionalizace a město v zahraničním bĀdání	11
České bĀdání	18
Cíle knihy	27
Předmět výzkumu: město Jihlava	27
Dosavadní bĀdání o Jihlavě	28
Základní výzkumné otázky a struktura knihy	30
Pramenná základna	32
3 SVATĀ ŘÍŠE ŘÍMSKĀ: MĚSTO A REFORMACE	43
Role města v reformaci a konfesionalizaci	43
Příklady: Erfurt, Kitzingen a další.	48
Politický a církevněsprávní kontext městských reformací ve Svaté říši.	51
4 ČESKÉ ZEMĚ: MORAVSKĀ KRÁLOVSKĀ MĚSTA A JEJICH AKTĚŘI	55
Politická a konfesijní situace královských měst 16. století	55
Vnější mocenské autority a jejich vliv na město	60
Čeští panovníci a jejich náboženská politika	60
Moravští zemští podkomoří.	66
Olomoučtí biskupové	68
Aktéři působící na půdě měst.	73
Kláštery	73
Faráři	75
K otázce městských rad, cechů a obyvatelstva	78
5 MĚSTO JIHLAVA	82
Dějiny města v 16. a 17. století	82
Sociální a hospodářské poměry, kultura	86
Náboženství	90
Katolické město v předvečer reformace	90
Aktéři náboženského života	92
Městská rada: její profil a výrazné osobnosti	93
Jihlavské kláštery	100
Městští duchovní: jihlavští luterští kazatelé a pastoři	102

6 REFORMACE A UTVÁŘENÍ JIHLAVSKÉ CÍRKVE.	114
První posel evangelia: Pavel Sperat a jeho působení v Jihlavě.	114
„Budování reformace“	121
Speratův vliv na město po jeho odchodu	121
Další vývoj reformace a počátky nové městské církve	131
Nový želivský opat a poselstvo do Wittenbergu	143
„Co je císařovo, dejte císaři“: rok 1562 a vítězství luteránů.	154
7 MĚSTO, CÍRKEV A VLIV KONFESE PO ROCE 1562.	162
Konfese a struktury	162
Církevní správa	162
Problém patronátního práva	163
Praxe hledání farářů a obsazování fary po roce 1562	175
Náboženské normy: jihlavské církevní řády.	181
<i>Řády z let 1569 a 1570.</i>	182
<i>Řády z let 1575 a 1576.</i>	185
<i>Řád z roku 1604.</i>	190
<i>Disciplinační opatření městské rady</i>	195
<i>Norma a praxe: výslech „švenkfeldiánů“ a „uctívače ďábla“</i>	196
Škola a vzdělávání	211
Jihlavská humanistická škola a její představitelé.	211
Studia v zahraničí a jejich podpora	219
Městská správa	225
Předbělohorské snahy panovníka o rekatolizaci městské rady	228
Rekatolizace rady po roce 1620	234
Otázky konfesijního profilu městského obyvatelstva	236
Konfese a život: město ve vztazích a konfliktech	241
Luterská komunita a její elity v konfliktech.	245
Spor pastora se školním rektorem	245
Spor městského lékaře s pastorem.	250
Luterská komunita a vztahy ke klášterům	257
Vztahy s premonstráty.	257
<i>Spor vzdělaného měšťana s opatem</i>	257
<i>Spor o českou kapli a další konflikty.</i>	260
Vztahy s dominikány a minority	265
Odraz konfesionalizace ve sporech obyvatel	269
Luterská Jihlava versus panovník, podkomoří a biskup.	273
Reformace, konfesionalizace a hmotná kultura	280

8 ZÁVĚR	290
Výsledky výzkumu	290
Jihlava v náboženském kontextu Moravy, českých zemí a německé reformace	297
Otázka konceptu konfesionalizace	305
SEZNAM ZKRATEK, PRAMENŮ A LITERATURY	308
Seznam zkratk	308
Seznam pramenů	308
Prameny nevydané a staré tisky	308
Prameny vydané	309
Online databáze pramenů	310
Seznam literatury	310
Elektronické zdroje	324
SUMMARY	325